

ЦУРАС Вх. № 343/15.05.2018

СТАНОВИЩЕ

от проф. Димитър Танев Кайков, дн
за дисертационен труд за получаване на
образователната и научна степен „Доктор”

Тема на труда: „Синдромът „Женска спортна триада“ –
разпространение сред спортуващи жени в България”

Автор на труда: д-р Галина Чавдарова Ванлян

Научен ръководител: проф. д-р Диана Димитрова, доктор

Дисертационният труд на тема: „Синдромът „Женска спортна триада“ – разпространение сред спортуващи жени в България“ е оформен в обем от 146 страници, съдържа 26 таблици, 19 фигури, библиографска справка от 213 източника, от които 12 на кирилица, 201 на латиница и пет приложения. Изследваният проблем в дисертацията е оригинален и много актуален и значим. Дисертацията е структурирана в пет части.

Положителна оценка заслужава първата част „Литературен обзор“, където върху основата на анализа на много богат литературен материал е разкрита същността на нов концептуален модел на синдрома „Женска спортна триада“. Последователно в логическа връзка е разгледана етиологията на синдрома. Задълбочено и много подробно са разкрити компонентите на синдрома „Женска спортна триада“: 1. Нарушения на храненето; 2. Менструални нарушения и 3. Намалена костно-минерална плътност и стрес фрактури, както и честотата за разпространение на трите компонета на синдрома. Следва да се отбележи, че в нашата страна за пръв път е проведено изследване на този значим за здравето проблем. Синтезирането на научни знания по изследвания проблем на дисертацията върху базата на проучване на голям брой специализирана литература е дало възможност на докторантката да изработи теоретичните основи на докторския труд. При оценяването на теоретичната част определено може да се твърди, че д-р Галина Ванлян има задълбочени знания по изследвания проблем на дисертацията.

Положителна оценка заслужава и втората част на дисертационния труд „Цел и задачи, организация и методика на изследването”. Правилно са определени хипотезата, целта и задачите. Изследвани са общо 588 човека, разделени в две групи – една експериментална от 363 спортуващи жени в 24 вида спорт и две контролни от 225 неспортуващи лица, от които 53 жени и 172 мъже. Броят на изследваните лица е достатъчен, за да се решат задачите, да се постигне целта и да се докаже хипотезата. Предметът на изследването е правилно определен. Приложена е богата методика за изследване. Получените резултати от изследването са обработени с надеждни математико-статистически методи. Изследването е проведено при добра организация, което е доказателство, че д-р Галина Ванлян умее да планира и провежда научни изследвания.

Положителна оценка заслужава и третата част на дисертационния труд „Резултати и анализ“, където последователно са интерпретирани разкритите закономерности от проучването. Определена е надеждността на българския вариант на въпросника за оценка на нарушенията на храненето EDE-Q чрез изследване на вътрешната съгласуваност на отделните скали и на глобалната оценка на базата на изчисляване на коефициента алфа на Кромбах. Създадена е нормативна база на българските жени чрез EDE-Q. Определена е честотата на разпространение на нарушенията на храненето при спортуващи жени и основните фактори, които ѝ влияят. Анализирани са менструалните нарушения при спортистките. Направена е задълбочена интерпретация на остеопорозата, остеопенията и стрес фрактурите при спортуващи жени. При обобщение на аналитичната част на дисертацията се извежда заключението, че д-р Галина Ванлян има много добра подготовка да провежда задълбочен анализ на резултати от изследвания и да извежда значими закономерности.

Към четвъртата част на дисертационния труд са включени изводите и препоръките, които са правилно дефинирани. Към тази част са представени и научните приноси.

Петата част включва библиографската справка от 213 източника, от които 201 на латиница. В края на дисертационния труд са представени пет приложения.

Дисертационният труд има определени научни приноси. Направен е задълбочен литературен обзор по изследвания проблем. Обогатена е теорията за синдрома „Женска спортна триада“ и за пръв път той се изследва в нашата страна. Разкрити са определени закономерности, които създават условия за усъвършенстване управлението на спортната подготовка. Изработени са нормативи за спортуващи и неспортуващи български жени, които могат да служат като основа за оценка и превенция на компонентите на синдрома „Женска спортна триада“.

По темата на дисертацията са публикувани три материала в авторитетни издателства. Авторефератът отразява съдържанието на дисертацията и отговаря на изискванията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд на тема „Синдромът „Женска спортна триада“ – разпространение сред спортуващи жени в България“ е оригинален научно-изследователски труд с определени приноси за теорията и практиката. Докторантката притежава задълбочени теоретични знания и практически умения да провежда научно-приложни изследвания. Предлагам на научното жури да присъди на д-р Галина Чавдарова Ванлян образователната и научна степен „Доктор“ в професионалното направление 7.4. Обществено здраве.

10.05.2018 г.

гр. София

Член на научното жури:.....

/проф. Д. Кайков, дн/